

SEPARATS I SEPARADES

La família no és un ens estable, sinó que està en constant evolució. Ja hem dit a FAMÍLIES 1 que **la provisionalitat de les definicions de família implica una reflexió cap a una proposta que sigui integradora**: totes les definicions de família parlen de *conjunt de*. Això convida a pensar sempre en la construcció de quelcom compartit per un grup de persones determinat, encara que hi pugui haver ruptures.

En el cas de **les famílies en què hi ha o hi ha hagut una separació** el que s'observa a l'aula és que té una repercussió en l'alumnat i el seu desenvolupament acadèmic. Això és així perquè una separació és un dol que té implicacions molt profundes en l'estat emocional dels infants i joves.

La **primera qüestió** que és important és que com a docents, sobretot si tenim una tutoria, **estiguem al cas del procés de separació que s'està vivint** en el nucli familiar dels nostres alumnes.

En segon lloc, és molt recomanable que, **si és possible, les famílies ens comparteixin com volen gestionar la seva realitat quotidiana a partir del moment en què es produeix la ruptura**. Com vindran els nens a l'escola? Quina custòdia s'ha definit? Com s'ha explicat als fills i filles el canvi?

En aquest article podeu llegir **com explicar una separació als fills**: <https://faros.hsjdbcn.org/ca/articulo/com-explicar-als-fills-divorci-separacio-dels-pares>

En tercer lloc, hem de pensar **quina és la millor manera d'acompanyar els nostres alumnes en el procés**. Aquí teniu **uns quants suggeriments**:

- Fer saber a l'alumne/a que coneixem la nova realitat perquè n'hem parlat amb la família. És recomanable comentar-ho en un lloc a part.
- Preguntar-li què sent: respecte la ruptura, la nova casa (si n'hi ha) i l'adaptació a les noves dinàmiques familiars.
- Establir períodes de 20 dies per anar fent observació de com va. Si puntualment veiem l'alumne/a que necessita suport, fer una intervenció específica. Aquests períodes s'haurien d'anar allargant a mesura que passa el temps.

La gran pregunta

La millor estratègia a l'aula en aquest punt és atendre amb escolta activa i fer la gran pregunta: *què necessites?*

Finalment, cal recordar que **un procés de separació és en realitat un dol**, que pot ser contemplat també des de les fases prototípiques d'aquest:

a) **Negació**: en aquesta fase tant l'alumne/a com la família pot reproduir encara dinàmiques del període anterior.

b) **Tristesa**: els infants i els adults tindran moments de tristesa. Així mateix, poden aparèixer idees com ara el temor a no ser estimat (pels pares, per una nova parella). Aquesta és una fase necessària que no s'hauria de perpetuar.

c) **Ira**: en aquesta fase hi pot haver ressentiment cap als adults (és culpa teva que us hagueu separat) i entre els adults (acusacions mútues entre els progenitors). Aquesta és una fase necessària que hauria de servir com a energia motriu per tirar endavant i tampoc s'hauria de perpetuar.

d) **Acceptació**: període en què tant els alumnes com els progenitors han assumit que la situació ha canviat. Es poden anar integrant dinàmiques noves en el dia a dia familiar i també s'automatitzen els canvis de casa.

Independentment de com es gestionin i apareguin les fases del dol en l'alumnat, el més prudent a l'aula és estar alerta i establir tot el diàleg que sigui possible amb el seu entorn per fer l'acompanyament que calgui des de la perspectiva docent.

UNA PRÀCTICA

Passant pantalles

El dol pot abordar-se com un procés per fases a visibilitzar. Us proposem una dinàmica de tutoria en què l'alumnat que estigui vivint una separació pot treballar-la mitjançant pantalles.

Materials

Cartolines quadrades (faran de pantalla)

Materials per escriure i dibuixar.

Funcionament

Durant la tutoria individual, es dona a l'alumnat que ho necessiti una de les cartolines quadrades, serà la pantalla 1. Hi pot escriure un text, fer-hi un dibuix, ratllar-lo, fins i tot estripar-lo.

Fins i tot el podeu dissenyar en forma de pantalla, o amb un marc. O que ho faci el mateix alumne. Nosaltres us proposem una cartolina neta perquè no estigui condicionada per cap límit.

Passats els 21 dies d'observació de l'alumne/a que estigui vivint una separació, se li pot donar una segona pantalla i que hi expressi el que senti.

Periòdicament, o quan l'alumne/a ho demani, se li van donant les pantalles.

Alerta: els colors de la pantalla són significatius! Si us demana un color concret, doneu-li!

Tancament de la dinàmica

Es pot fer un pòster, un àlbum, un informe d'alumne en què es vegi com ha anat passant les pantalles del dol durant el curs i superant les diferents fases.

